

forberedende retsmøde, eller inden domsforhandlingen berammes. Domstolene har de samme muligheder som i dag for at træffe beslutning om sagens oplysning, herunder om at anmode om en børnesagkyndig erklæring. Hvis en børnesagkyndig erklæring allerede er indhentet af statsforvaltningen, vil den blive oversendt til retten i forbindelse med, at statsforvaltningen indbringer sagen.

Forslaget om statsforvaltningens indbringelse af sagen for retten giver anledning til en række særlige spørgsmål i forhold til retsplejelovens bestemmelser om bl.a., hvem af parterne der er henholdsvis sagsøger og sagsøgte i retsplejelovens forstand. Der henvises herom til de specielle bemærkninger til lovforslaget § 3, nr. 1 (retsplejelovens § 448 a).

3.5.2. Advokatbistand

Efter retsplejelovens § 449 er det retten, der beskikker advokat for sagsøgte eller appelindstævnte, der opfylder visse økonomiske betingelser, i de fleste sager opregnet i retsplejelovens § 448, herunder navnlig i forældremyndighedssager og i sager om separation og skilsmisse. Sagsøger må søge fri proces i statsamtet, mens appellanten må indgive ansøgning herom til Civilstyrelsen. Der henvises til bemærkningerne i afsnit 2.3.3.

Nyordningen, hvorefter alle sager om forældremyndighed, separation og skilsmisse begynder i statsforvaltningen, giver anledning til at overveje, hvordan ordningen bør tilrettelægges fremover. Som nævnt kan retten i dag beskikke en advokat for sagsøgte, hvis denne opfylder de økonomiske betingelser for fri proces og har behov for advokatbistand, jf. retsplejelovens § 449. Efter Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggendes opfattelse vil det være naturligt at udvide denne regel til også at omfatte sagsøgeren, jf. lovforslagets § 3, nr. 7.

Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggende er opmærksom på, at der foregår overvejelser i Justitsministeriet om udformning af et lovforslag på baggrund af Retsplejerådets betænkning nr. 1436/2004 om reform af den civile retspleje III (Adgang til domstolene), der indeholder et samlet forslag til nye regler om fri proces, herunder i sager om forældremyndighed, separation og skilsmisse.

3.6. Særligt om samvær og anden kontakt

Spørgsmålet om kontakten mellem et barn og den af forældrene, som barnet ikke bor hos til hverdag, har hidtil været behandlet adskilt fra sager om opløsning af ægteskab og om forældremyndighed. Mens tvister om forældremyndighed altid skal afgøres af domsto-

lene, tilkommer afgørelseskompetencen i sager om samvær og anden kontakt mellem børn og forældre i dag alene statsamtterne med mulighed for at klage til Familiestyrelsen.

Efter Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggendes opfattelse er det en naturlig og nødvendig følge af en familieretlig strukturreform, hvor enkle procedurer og helhedsløsninger prioriteres, at skabe adgang til at få en samtidig og samlet løsning eller afgørelse af forældremyndigheds- og samværsspørgsmålet, uanset om dette sker i statsforvaltningen eller i retten. Det vurderes at være af stor betydning både for børn og forældre, at der ikke først skal afsiges en dom om forældremyndigheden i retten og derefter træffes en afgørelse om kontakten med barnet i statsforvaltningen, men at der i stedet kan findes en samlet løsning enten i statsforvaltningen eller i retten. Herved vil den samlede tid, sagen er under behandling hos myndighederne, ofte kunne nedbringes. Derudover vil mulighederne for forligsmæssige løsninger om forældremyndigheden blive forbedret, hvis der samtidig kan ske en afklaring af kontakten med barnet. Endvidere vil det betyde, at dobbeltbehandling i mange tilfælde kan undgås. Det kan i dag i nogen grad forekomme som spild af tid og ressourcer, at de børnesagkyndige undersøgelser, som domstolene iværksætter for at kunne afgøre forældremyndighedsspørgsmålet, ikke også behandler samværsproblematikken. I nogle tilfælde må statsamtet derfor senere anmode om en ny sagkyndig vurdering med et andet sigte, nemlig om der skal være samvær og i givet fald hvor meget og hvordan. Med adgangen til en samlet løsning eller afgørelse vil dobbelte erklæringer kunne undgås. Det vil formentlig også øge kvaliteten af erklæringerne, når undersøgelsens tema er den samlede fremtidige forældreforbindelse.

Det foreslås derfor, at domstolene får kompetence til at træffe afgørelser om samvær, jf. lov om forældremyndighed og samvær § 17, i forbindelse med behandlingen af sager om forældremyndighed, der er indbragt for retten af statsforvaltningen, hvis en af forældrene anmoder herom, jf. § 30 a, stk. 2, i forslaget til ændring af lov om forældremyndighed og samvær. Adgangen til at anmode herom tilkommer kun forældre, når domstolene første gang skal tage stilling til en forældremyndighedstvist. Dette fremgår af henvisningen i den foreslåede bestemmelse til lovens § 9, stk. 2, og § 12. I den første situation søges den fælles forældremyndighed bragt til ophør med henblik på, at den ene af forældrene fremtidigt skal have forældremyndigheden alene. § 12 omhandler tilfælde, hvor ugifte fædre, der ikke ved en omsorgs- og ansvarserklæring